

Na Međunarodnoj konferenciji o klimatskim promenama, održanoj 12. decembra, predsednik Vučić je istakao da će Srbija do 2050. postati niskougljenično društvo. Manje oslanjanje na ugalj i naftne derivate „poboljšaće kvalitet vazduha i imati pozitivan uticaj na zdravlje ljudi“, poručio je predsednik Srbije. Nova strategija predložena je bez ograda i vremenski je oročena, ali daleko od toga da ovdašnji ekološki pokreti već mogu da razviju zelenu zastavu pobede.

- Oko 60 odsto naših izvora energije počiva na uglju. Zaliha lignita imamo za još najmanje 30 godina i tog resursa se nećemo i ne možemo odreći – kaže prof. dr Branko Kovačević, predsednik Nadzornog odbora EPS-a i predsednik Akademije inženjerskih nauka Srbije. Nevolja je što u lignitu iz kostolačkog i kolubarskog basena spavaju „zli duhovi“ štetnih, pa čak i kancerogenih jedinjenja i čestica, koji se oslobađaju sagorevanjem u termoelektranama, toplanima, individualnim ložištima... Zato energetska pejzaž Srbije, naročito tokom grejne sezone, izgleda kao da je oslikan s „pedeset nijansi crne“. Toga smo kolektivno postali smo svesni krajem prošle godine, kada su se u izveštajima specijalizovanih međunarodnih sajtova među gradovima s najvećim aerozagađenjem našli Beograd, Valjevo, Niš, Novi Sad, Kosjerić, Smederevo... Da je država i pre ove internet dojave znala u kom grmu leži zec, priznala je i premijerka Ana Brnabić. Kako je nedavno izjavila, problem zagađenja vazduha u Srbiji je višedecenijski, ali se radi na njegovom prevazilaženju. Nekoliko narednih decenija, dakle, proteći će u balansiranju između očuvanja zdravlja stanovništva i nužnosti opstanka ekonomije. To neodoljivo podseća na hamletovsku dilemu iz aktuelnog talasa kovida 19. S tim što ne postoji vakcina koja bi nas odbranila od zagađenog vazduha, niti ćemo steći kolektivni imunitet na štetne čestice. I zato, sva je prilika da će zaštitne maske u Srbiji – nadživeti pandemiju. Barem dok čistiji vazduh ne bude zavisio od vetra, već od alternativnih izvora energije koji će potisnuti fosilna goriva.

- Gradove guši i zagađenje iz saobraćaja, javni prevoz i komunalni transport moraju da se prebore na električna vozila. Zapustili smo i proizvodnju biomase, koja je takođe energent. Imamo i geotermalne vode u Vojvodini i na jugu Srbije. To je potencijal za elektrane, a može da se koristi i za grejanje staklenika, kao u Mađarskoj. To su velike investicije, ali se isplate na duže staze. Recimo, Beograd može da se greje toplom vodom iz TE „Nikola Tesla“, umesto da se ona ispušta u Savu i uništava biljni i životinjski svet u reci. Sa ostvarenjem te ideje se počelo devedesetih pa se stalo, sada se s Kinezima radi na obnovi tog projekta – otkriva naš sagovornik.

Kada je reč o „svetom ekološkom trojstvu“ voda-sunce-vetar, profesor Kovačević kaže da je hidropotencijal naš najveći izvor obnovljive energije, ali da se s njim mora krajnje pažljivo postupiti.

- Slučaj s mini-hidroelektranama je pokazao do čega dolazi kada se radi nestručno, bez nadzora, bez uključivanja eksperata raznih profila koji bi sagledali širi ekološki i socijalni kontekst. Stručni aspekt je kod nas izgubio na značaju, veliki je upliv politike tamo gde ne bi smelo da ga bude - upozorava prof. dr Branko Kovačević.

Izvor: politika.rs